«Sonlar sarguzashti»

— boshlang‘ich sinf bayrami ssenariysi

Matematika — fan kechasi, bayram va bellashuv

1–4-sinf o‘quvchilari uchun

Davomiyligi: 40 daqiqa atrofida

Bu ssenariy boshlang‘ich sinf uchun matematika bayrami bo‘lib, 40 daqiqa atrofida o‘tadi. Hisobvoy ishtirokida shakl topish, tezkor hisob estafetasi, topishmoqlar, sonlar zanjiri va «To‘p va misol» o‘yini bor.

Agar ssenariy foydali bo‘lsa, uni hamkasblaringiz bilan o‘qituvchilar guruhlarida ham ulashing. Bayram va tadbirlar uchun yana ko‘plab ssenariylarni baxtiyor.uz saytidan topishingiz mumkin.

Shu to‘plam sahifasi: https://baxtiyor.uz/matematika-ssenariy/

«Senariylar to‘plami» bo‘limi: https://baxtiyor.uz/oqituvchilar-uchun-hamma-narsa/senariylar-to-plami/

«Sonlar sarguzashti» — boshlang‘ich sinf bayrami ssenariysi

MAQSAD

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini matematika bilan o‘yin, topishmoq va tezkor hisob orqali quvontirish; sonlar, shakllar va oddiy amallarga qiziqish uyg‘otish; diqqat, tezlik va jamoada ishlashni mashq qildirish.

ISHTIROKCHILAR

Boshlovchi (sinf rahbari yoki matematika o‘qituvchisi), «Hisobvoy» (quvnoq kiyingan katta sinf o‘quvchisi yoki o‘qituvchi), 1–4-sinf o‘quvchilari, ikki kichik jamoa, ota-onalar (ixtiyoriy).

JIHOZLAR

Rang-barang bezatilgan zal yoki keng sinfxona, raqam va shakl kartochkalari (1 dan 20 gacha, kvadrat, aylana, uchburchak, to‘g‘ri to‘rtburchak), ikkita savat yoki quti, yumshoq to‘p, doska, katta kubik (ixtiyoriy), har bir jamoa uchun lenta yoki nishon, kichik esdaliklar (yulduzcha, stiker).

TADBIR REJASI

Kutib olish va Hisobvoyning kelishi — 5 daqiqa. «Shaklni top» — 6 daqiqa. «Tezkor hisob» estafetasi — 8 daqiqa. Topishmoqlar — 6 daqiqa. «Sonlar zanjiri» — 6 daqiqa. «To‘p va misol» — 6 daqiqa. Yakun — 3 daqiqa. Jami: 40 daqiqa atrofida.

O‘QITUVCHI UCHUN ESLATMA

Misollarni sinf tayyorgarligiga moslang: 1-sinf uchun 10 ichida qo‘shish-ayirish, 3–4-sinf uchun ko‘paytirish jadvali va ikki xonali sonlar. Hech kimni doskaga majburlab chiqarmang: uyatchan bola jamoada ishtirok etsin. Estafetada yugurish xavfsiz bo‘lsin, to‘siq qo‘ymang, poyga emas — to‘g‘ri javob muhim. Musiqa tavsiyasi: kirishda quvnoq bolalar kuyi, estafetada ritmik kuy, topishmoqlarda pauza, yakunda shodkuna qo‘shiq.

TADBIRNING BORISHI

(Quvnoq bolalar kuyi. Bolalar yarim doira bo‘lib o‘tiradi.)

Boshlovchi: Assalomu alaykum, aziz bolajonlar! Bugun bizda sonlar sarguzashti. Kimdir eshikni taqillatayotgandek...

(Eshik taqillaydi. Hisobvoy rangli shlyapa va katta chizg‘ich bilan kirib keladi.)

Hisobvoy: Salom-salom! Men — Hisobvoyman! Meni chaqirishgan ekan, demak, bu yerda aql chaqqon bolalar bor. Men sarguzasht yaxshi koʻraman, lekin sarguzashtim doim hisob bilan boshlanadi. Tayyormisiz?

Bolalar: Tayyormiz!

Hisobvoy:

Unda birinchi shart: jilmayib oʻtiramiz, qoʻlni koʻtarib javob beramiz, doʻstimizning javobini hurmat qilamiz. Qani, kelishdikmi?

Bolalar: Kelishdik!

1-oʻquvchi (sheʻr):

Poda qaytar qishloqqa oqshom,
Sigirlarning qorinlari mesh.
Barmoq bukib sanay boshlayman:
Bir, ikki, uch, toʻrt… toʻrt, besh…

(Tursunboy Adashboyev, «Sanoq» sheʻridan)

1-LAVHA. «SHAKLNI TOP»

Boshlovchi: Hisobvoy, bolalar shakllarni ham biladi. Tekshiramizmi?

Hisobvoy: Albatta! Men shaklni tasvirlayman, siz esa kartochkani koʻtarasiz. Har biringizning oldingizda toʻrtta shakl bor.

Oʻyin qoidasi: bolalar stolda kvadrat, aylana, uchburchak va toʻgʻri toʻrtburchak kartochkasini tutadi. Boshlovchi belgini aytadi, bolalar toʻgʻri kartochkani koʻtaradi. 2–3 ta notoʻgʻri javob boʻlsa, shakl doskada koʻrsatiladi, hech kim uyalmaydi.

(Belgilar.)

— Mening barcha tomonlarim teng, burchaklarim toʻgʻri. (Kvadrat.)

— Mening tomonim yoʻq, men dumaloqman. (Aylana.)

— Mening uchta tomonim, uchta burchagim bor. (Uchburchak.)

— Mening toʻrtta tomonim bor, lekin qarama-qarshi tomonlarim teng, yondoshlarim esa teng boʻlmasligi mumkin. (Toʻgʻri toʻrtburchak.)

Hisobvoy: Barakalla! Shaklni taniydigan koʻz keyin chizmani ham, xaritani ham tushunadi.

2-LAVHA. «TEZKOR HISOB» ESTAFETASI

Boshlovchi: Endi ikki jamoa. Har jamoa bir safta turadi. Men misol aytaman. Birinchi bola doskaga yugurib, javobni yozadi va qaytadi. Keyingisi — keyingi

misol. To‘g‘ri javob — 1 ball. Noto‘g‘ri bo‘lsa, jamoa o‘zi tuzatishi mumkin, lekin ball qo‘shilmaydi.

(Namuna misollar, yoshga qarab tanlanadi.)

— 6 + 7

— 15 − 8

— 4 × 5

— 18 : 3

— 9 + 6 − 4

— 7 × 2 + 1

Hisobvoy: Tezlik yaxshi, lekin to‘g‘rilik undan ham yaxshi. Qani, bir-birimizni olqishlaylik!

(Ikkala jamoa olqishlanadi. Estafetani 2 marta, turli misollar bilan o‘tkazish mumkin.)

3-LAVHA. TOPISHMOQLAR

Hisobvoy: Endi men topishmoq aytaman. O‘ylashga vaqt bor. Bilgan bola qo‘lini ko‘taradi.

Hisobvoy (topishmoq):

Tog‘da turaman, oyoqlarim uchta,
Doskada meni chizishadi.
Burchaklarim ham uchta.
Maniman?

Bolalar: Uchburchak!

Hisobvoy (topishmoq):

Bir qo‘limda o‘n, ikkinchisida o‘n,
Ikkalasini qo‘shsang, yigirma bo‘lur.
Barmoqlarni aytayapman, bolajon,
Shu hisobni kim tez topur?

Boshlovchi: To‘g‘ri, ikki qo‘lda o‘n tadan — yigirma barmoq. Endi yana biri.

Hisobvoy (topishmoq):

Meni qo‘shsang, son o‘zgarmaydi,
Meni ayirsang ham, joyida qoladi.

Bo‘sh joydayman, lekin muhimman.
Maniman?

Bolalar: Nol!

Hisobvoy: Ajoyib! Endi biroz dam olamiz.

Boshlovchi (sanama):

Bir — qo‘lni yuqoriga,
Ikki — yonimizga ochamiz.
Uch — joyida qarsak,
To‘rt — o‘rnimizga qaytamiz.

4-LAVHA. «SONLAR ZANJIRI»

Boshlovchi: Men bir son aytaman. Zanjir bo‘ylab har bir bola undan 2 katta sonni aytadi. Adashgan joyda zanjir to‘xtaydi, Hisobvoy yordam beradi, zanjir yana davom etadi.

(Misol: 2, 4, 6, 8... yoki 5, 7, 9... Sinf darajasiga qarab +2 o‘rniga +1 yoki +5 qo‘yiladi. Zanjir 15–20 soniyadan keyin yangi start bilan qayta boshlanadi, ko‘p bola qatnashsin.)

Hisobvoy: Ko‘rdingizmi, sonlar ham bir-biriga ulanadi, xuddi do‘stlar kabi. Birini tushirib qoldirsangiz, zanjir uziladi. Shuning uchun diqqat kerak.

5-LAVHA. «TO‘P VA MISOL»

Boshlovchi: Yumshoq to‘pni tashlayman va oson misol aytaman. To‘pni tutgan bola javob beradi, so‘ng to‘pni do‘stiga uzatadi. Javobni bilmasa, «yordam» desin — yonidagisi yordam beradi, hech kim yolg‘iz qolmaydi.

(Misollar: 5+3, 10-4, 2×6, 9+9, 16:2, 8+7. 8–10 ta o‘quvchi qatnashadi.)

YAKUN

Hisobvoy: Bugun men juda xursandman. Sizlar hisobdan qo‘rqmadingiz, bir-biringizga yordam berdingiz. Bu — eng yaxshi natija.

2-o‘quvchi (she‘r):

Savol berdi muallim,
Tulki gangib yo‘taldi.
Sichqon qochdi teshikka…
Chumoli qo‘l ko‘tardi.

Chumolining, he, attang,
Yana ishi yurmadi.
O‘qituvchi Fil uni,
Bu safar ham ko‘rmadi.

(Anvar Obidjon, «Matematika» she‘ridan)

Hisobvoy: Men endi ketaman, lekin chizg‘ichimni sizga qoldiraman. Kimdir uni kerak qilsa — o‘lchasin, hisoblasin, adashmasin!

Boshlovchi: Barcha ishtirokchilarga yulduzcha! Sarguzashtimiz yakuniga yetdi. Matematika bilan do‘st bo‘ling, bolajonlar!

(Shodkuna qo‘shiq. Bolalar Hisobvoy bilan surat tushadi.)

TADBIRDAN KEYIN

Ota-onalarga bitta oddiy uy o‘yinini maslahat qiling: yo‘lda yoki dasturxonda «5 qo‘sh» zanjiri. Xatolar ustida tanbeh emas, yana bir imkon berilsin. Shakl kartochkalarini sinfda qoldirib, keyingi darsda takrorlang.